

Ärenden till årsstämman 2023

Övriga beslutsförslag m.m.

Punkt 17

Förslag från aktieägaren Daniel Sommerstein:

HM har sedan många år tillbaka tagit en ledande roll, i samarbete med andra stora och globala varumärken, fackliga organisationer och nationella aktörer, för att kontinuerligt lyfta lönenivån för fabriksarbetare i många av våra stora produktionsländer.

Även om vi har många bra egna initiativ och samarbetar med Better Cotton Initiative så får vi ofta en hel del kritik från olika organisationer, konsumenter och i media för att vi inte gör tillräckligt. Vår huvudsakliga roll som företag är att långsiktigt tjäna pengar genom att tillhandahålla bra kläder och andra varor och det kräver ett hållbart sätt. Vi har en möjlighet att som stor marknadsaktör göra stor skillnad och vi det finns en marknadsposition att ta – HM kan vara det företag som vi vill vara och visa för världen att vi inte bara gör det enkla utan även det svåra och tar ledartröjan gällande arbetsvillkor och levnadslöner. Ett av de tydligaste sätten vi kan göra detta på är genom att inleda ett samarbete med Fairtrade med avsikt att både köpa Fairtrade-certifierad bomull och producera våra kläder i Fairtrade-certifierade fabriker. Vi skulle vara den första stora aktören att ta detta steg och det skulle kunna bli en möjlighet att sätta en ny nivå för hela branschen. Det finns mycket att vinna på detta för HM som varumärke men även rent faktiskt eftersom allt fler kunder intresserar sig för dessa frågor och aktivt väljer våra konkurrenter för att de kan tillhandahålla detta. Detta året kämpar konsumenterna med sin ekonomi mer än på länge, och kanske även 2024 ser vi en sådan situation att pris är allt viktigare. När det lättar och konsumenterna har större marginaler kan vi stå rustade med nya kollektioner där vi stolt kan visa upp Fairtrade-märket och tala om dessa frågor med en förnyad trovärdighet. Därför vill jag att bolagsstämman uppdrar åt styrelsen och VD att ta nödvändiga beslut för att i sin tur sätta sina medarbetare på att initiera en plan för lansering av kläder med Fairtrade-märket på och därigenom visa att vi menar allvar med dessa frågor och att vi inte skyr några lösningar på de komplexa problem som finns under produktionen. Vi ska också använda detta beslut till att marknadsföra oss och gå i branschen för frågor som levnadslön och arbetsvillkor på bomullsfälten och i fabriker vi köper ifrån. Tack för tillfället att lyfta denna fråga och för att ni lyssnat.

Punkt 18

Förslag från aktieägaren Fair Action:

Årsmötet uppmanar bolagsstyrelsen att:

Delta i förhandlingar med fackliga företrädare och leverantörer för att upprätta och verkställa ett transparent och rättsligt bindande avtal. Genom avtalet ska parterna upprätta och verkställa:

- en global fond för att säkerställa att arbetare i H&Ms leverantörsled får ersättning för de löner som inte betalats ut under coronapandemin, både retroaktivt och framåt;

- en global fond för anspråk på ej utbetalade avgångsvederlag, för att säkerställa betalning av avgångsvederlag för arbetstagare vid fabriker som stängs eller där storskaliga uppsägningar genomförs; och
- en global fond för att administrera styrning, övervakning och verkställande av avtalet, inklusive att säkerställa att grundläggande arbetsrättigheter respekteras.”

[Avtalsutkastet i sin helhet.](#)

Uttalande till stöd för förslaget

Coronapandemin har slagit oproportionerligt hårt mot fabriksanställda i den globala textilindustrin. När affärer och shoppingcenter plötsligt stängde ner i början av 2020 förlorade miljontals arbetstagare jobbet och försörjning, många gånger från en dag till en annan. Många arbetare har fortfarande inte erhållit den ersättning de juridiskt har rätt till.

Tre år efter pandemins utbrott har arbetstagare fortfarande inestående fodringar för lagstadgad ersättning på flera miljarder USD. Till exempel väntar 1 500 anställda på två av H&M:s leverantörsfabriker i norra Indien, Shahi Exports Unit 15/1 och 28, fortfarande på hundra tusentals USD i lagstadgade ersättningar.

Att betala avgångsvederlag är en rättslig skyldighet för arbetsgivare i länder där uppsägningstiden är kort eller obefintlig. Problemet med att arbetare lämnas utan lagstadgat avgångsvederlag när fabriker stänger är inte isolerat till covid-19-pandemin utan kommer fortsätta vara en risk då fabriker även kan stängas av andra orsaker, till exempel konkurs. När arbetsgivare inte betalar avgångsvederlag får det stora konsekvenser för de anställda, eftersom den största delen av H&M:s produktion sker i länder där de sociala trygghetssystemen är svaga och oförutsägbara. Som i exemplet ovan, från norra Indien, så innebär den uteblivna lagstadgade ersättningen att arbetare och deras familjer drabbas av undernäring samt sätter sig i skuld till privata långgivare.

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter slår fast att företag har ett ansvar att respektera mänskliga rättigheter i den egna verksamheten samt genom hela leverantörskedjan. H&M har åtagit sig att följa dessa principer. Tills välfinansierade och demokratiska sociala trygghetssystem är på plats och/eller lagreglering om avgångsvederlag efterlevs, måste klädföretag som H&M och arbetsgivare inom klädsektorn dela ansvaret för att säkerställa utbetalning av avgångsvederlag när fabriker stänger eller genomför storskaliga uppsägningar.

Clean Clothes Campaign och 37 fackföreningar publicerade i maj 2022 ett utkast till ett juridiskt bindande avtal (se länken ovan) för att åtgärda denna akuta situation. I utkastet föreslås att modeföretag initialt ska bidra med ett engångsbelopp som är tillräckligt för att täcka det historiska "lönegapet", alltså skillnaden mellan vad anställda betalades 2019 och vad de därefter fick under varje år som påverkats av pandemin. Dessutom föreslår avtalet att modeföretag löpande ska bidra med en procentsats av FOB1 per år som fastställs genom förhandlingar mellan modeföretag, återförsäljare, tillverkare och fackföreningar.

Som världens näst största klädföretag har H&M stora möjligheter - och skyldigheter – att visa handlingskraft genom att sätta sig vid förhandlingsbordet med fackliga parter och ta fram ett transparent och juridiskt bindande avtal. Precis som H&M gjorde efter kollapsen av textilfabriken Rana Plaza 2013.

Punkt 19

Förslag från aktieägaren Fondazione Finanza Etica:

Som långsiktiga aktieägare anser vi att företag bör stimulera skapandet av ett hållbart och långsiktigt värde. Medan mycket görs för att minska modeindustrins påverkan på klimatförändringarna, är industrins tunga avtryck på den biologiska mångfalden mindre känt och mindre täckt.

Klädindustrin bidrar i hög grad till förlusten av biologisk mångfald. Enligt en analys av McKinsey & Company (2020) bidrar klädsektorn till förlusten av biologisk mångfald på många sätt. Bomullsodlingen är särskilt kontroversiell, eftersom odlingen är insekticid-, pesticid- och vattenintensiv. Dessutom används genetiskt modifierad (GM) bomull i stor utsträckning.

År 2020 uppnådde H&M sitt mål att köpa "100 % mer hållbart producerad bomull (återvunnen, ekologisk och annan mer hållbart producerad bomull)". År 2021 (senast tillgängliga uppgifter) utgjorde återvunnen bomull 7 % av den totala inköpta bomullen, ekologisk bomull 21,7 % och "annan mer hållbar bomull" 71,3 %.

H&M:s nuvarande mål är att "fortsätta att köpa 100 % återvunnen, ekologisk, omställd eller Better Cotton Initiative-certifierad bomull".

"Annan mer hållbar bomull" (71,3 % av den totala mängden) innefattar "bomull som anskaffats genom Better Cotton Initiative (BCI), ekologisk bomull i omställning, regenerativ bomull och bomull från andra innovativa källor". H&M anger följande: "De flesta av våra bomullsprodukter kommer från Better Cotton Initiative (BCI)".

I dag odlas nästan tre fjärdedelar av världens bomull med genetiskt modifierade frön. Better Cotton Initiative har intagit en ståndpunkt om att vara "teknikneutral" när det gäller genetiskt modifierad bomull, vilket innebär att användningen av genetiskt modifierad bomull tillåts.

Detta innebär att merparten av H&M:s bomull är utsatt för en hög risk att odlas med genetiskt modifierade frön.

Enligt många undersökningar kan GM-bomullens ekologiska effekter på den biologiska mångfalden i marken vara stora: a) överföring av GM-gener till vilda släktingar och närliggande grödor, b) effekter på icke-målorganismer, c) effekter på skördeutfallet, d) möjlighet att insektspopulationer utvecklar resistens.

I en undersökning av Soil Association, som publicerades 2017, framhålls att GM-bomull påstods vara resistent mot den vanligaste skadegöraren på bomull i Indien, rosa bollmask. Medan den genetiskt modifierade tekniken framgångsrikt höll antalet rosa bollmaskar i schack, ~~lev andra insekter in i luckan, och grödorna~~ angreps grödorna istället av andra skadedjur som vitflugor, jassider och trips, vilket krävde ytterligare bekämpningsmedelstillämpningar. I Punjab 2015 förstörde vitflugor två tredjedelar av bomullsskörden, vilket orsakade en uppskattad förlust på 629 miljoner dollar och ledde till att 15 jordbrukare tog livet av sig.

Miljöriskerna har också lett till ökade sociala risker: 2014 misslyckades 80 % av bomullsskörden på 150 000 hektar i Raichur-distriktet (Karnataka, Indien). Jordbrukarna drabbades av enorma förluster på över 4 miljoner dollar.

Cotton Advisory Board of India har konstaterat att kostnaderna för bomullsodling har tredubblats på grund av det höga priset på genetiskt modifierat utsäde och kostnader för insatsvaror, t.ex. gödningsmedel och bekämpningsmedel som behövs för att hantera de allvarliga skadedjursproblemen.

Vi begär att H&M:

- redovisar en uppskattning av mängden inköp av genetiskt modifierad bomull i procent av sin totala mängd inköpt bomull;
- bedömer och redovisar de miljömässiga och sociala riskerna med att köpa GM-bomull;
- fastställer exakta mål för att minska sin exponering för genetiskt modifierad bomull;
- fastställer exakta mål för att öka sin anskaffning av ekologisk bomull (för närvarande har endast ett generiskt mål om att "fortsätta att anskaffa 100 % återvunnen, ekologisk, omställd eller certifierad bomull enligt Better Cotton Initiative" och ett mer konkret mål om att använda 30 % återvunnen bomull senast 2025 formulerats.

Stödjande uttalande: Vi rekommenderar att de ovan nämnda uppgifterna och hållbarhetsmålen:

- ... offentliggörs på företagets webbplats och i H&M-koncernens hållbarhetsrapport, inklusive en regelbunden uppdatering av företagets framsteg i riktning mot målen.

Punkt 20

Förslag från aktieägaren People for the Ethical Treatment of Animals (PETA):

Med tanke på den avskyvärda plågeri av fåglar och de förbrytelser som gjorts mot så kallade "ansvarsfulla" djurvälståndstandarder och nationella bestämmelser och som är ständigt förekommande i dunindustrin, uppmanas styrelsen att förbereda en rapport om de slaktmetoder som används gällande dunprodukter som säljs av H&M.

KOMPLETTERANDE UTTALANDE

H&M:s djurvälståndspolicy lyder: "Djurens välfärd är viktig för oss, och inga djur ska skadas i tillverkningen av våra produkter." I ett försök att förbättra sin egen ansvarsskyldighet hävdar H&M att företaget har prioriterat såväl spårbarhet som transparens genom logistikkedjan. Men H&M visar ingen transparens gällande de farmar och slakterier som levererar dun till deras produkter, och förlitar sig på organisationen Textile Exchanges uppvisat ineffektiva Responsible Down Standard (RDS) för att hävda human behandling av fåglar.

PETA-enheter har släppt nio undersökningar om dunindustrin. År 2022 avslöjade ögonvittnesrapporter i Ryssland, Vietnam och Polen – tre av världens största dunexportörer – att

upprörande djurplågeri, grova tillsynsbrister och flera brott mot såväl nationella lagar som så kallade "ansvarsfulla" standarder, vilka H&M stoltserar med genom produktmärkningar, är vitt utbredda inom dunindustrin.

På en RDS-certifierad farm i Ryssland skrek skräckslagna gäss medan arbetare sträckte ut deras halsar över en stock och sedan högg dem så många som sju gånger med en slö yxa innan halshuggningen var genomförd.

På slakterier i Vietnam som är en del av logistikkedjan för RDS-certifierade dunleverantörer fungerade inte bedövningsbadet, vilket innebär att fåglarna fortfarande var vid medvetande när en arbetare högg en kniv genom deras halsar och lämnade dem att förblöda. I hem som användes som slakterier gjordes inga försök att bedöva de fåglar som slaktades. I ett av dem högg arbetaren ankorna genom halsen och skar av dem benen medan de kämpade för sina liv.

I Polen orsakade otillräcklig bedövning ett grovt och utdraget lidande för ankor som lämnades hängande upp och ner från fotbojor. Vissa av dem flaxade vilt medan de långsamt blödde till döds efter att ha blivit knivskurna i halsen.

Dessa grymheter är uppenbara brott mot RDS:s krav, den europeiska konventionen om skydd av djur som förs till slakt, Vietnams djurhållningslag från 2018 och Polens djurskyddslag från 1997.

Med tanke på dunindustrins misslyckande att förhålla sig till djurvälståndslagarna är det rimligt av aktieägarna att kräva att H&M uppvisar en rapport om de slaktmetoder som används i deras anskaffande av dun för att se till att ursprunget uppfyller kriterierna enligt relevanta djurvälståndslagar och standarder.

Därför uppmanar vi alla aktieägare att stödja denna finansiellt och etiskt försvarbara resolution.